

Naustaskóli – skólanámskrá í Heimilisfræði – Hæfniviðmið

Námsþáttur	2. bekkur (A) Þrep 2	3. bekkur (B) Þrep 3	4. bekkur (A) Þrep 4	Aðferðir/efni /námsmat
Lífshættir	Við lok 4. bekkjar á nemandi að geta: <ul style="list-style-type: none"> • valið hollan mat og útskýrt áhrif hans á líkama og líðan • farið eftir einföldum leiðbeiningum um hreinlæti og þrif • tjáð sig um helstu kostnaðarliði við matargerð og heimilishald almennt • tjáð sig á einfaldan hátt um heilbrigða lífshætti 			Aðferðir: Kennslan er bæði verkleg og bókleg. Í upphafi tíma er farið yfir uppskriftir og verklega þætti sem nemendur vinna svo sjálfir með aðstoð kennara. Nemendum er skipt í hópa, þar sem þeir læra að vinna með mismunandi einstaklingum og hver hópur fær skilgreint verkefni í tengslum við námsmarkmið. Nemendur vinna oftast 2 – 4 saman í hóp, þar sem umhyggja og virðing er höfð að leiðarljósi ásamt jákvæðum aga. Nemendur vinna með fjölbreytt áhöld, allt frá einföldum mælitækjum upp í flóknari raftæki eins og blandara og hrærivél. Löggð er áhersla á flokkun þar sem nemendur fá bæði fræðslu og þurfa að flokka sjálfir það rusl sem henda þarf. Almenn hreingerning á kennslustofunni er hluti af kennslustundinni, allir hjálpast að við að þrifa og meta nemendur og kennari í sameiningu hvort vel hafi til tekist.
Nemandi á að:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ átta sig á mikilvægi handþvottar 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ átta sig á mikilvægi hreinlætis við matargerð ➤ gera sér grein fyrir að holl fæða stuðlar að góðri heilsu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ þekkja mun á góðum og slæmum örverum ➤ læra að reglubundnar máltíðir eru mikilvægar sem og að hafa góðar lífsvenjur 	
Vinnubrögð	Við lok 4. bekkjar á nemandi að geta: <ul style="list-style-type: none"> • farið eftir einföldum uppskriftum og notað til þess einföld mæli- og eldhúsáhöld • sagt frá helstu hættum sem fylgja vinnu í eldhúsi • nýtt ýmsa miðla til að afla upplýsinga um einfaldar uppskriftir • útbúið með aðstoð einfaldar og hollar máltíðir 			
Nemandi á að:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ læra að fara eftir einföldum uppskriftum ➤ þjálfast í að nota einföld eldhúsáhöld og geta mælt í heilu og hálfu með desilítramáli, matskeið og teskeið 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ fá þjálfun í að fara eftir einföldum uppskriftum og fyrirmælum ➤ geta notað einföld mæli- og eldhúsáhöld ➤ átta sig á að ýmsar hættur geta fylgt vinnu í eldhúsi 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ þjálfast í að nota mæli- og rafmagnstæki ➤ geta farið eftir uppskriftum og fyrirmælum ➤ geta nýtt bækur, tímarit og fleiri miðla við að finna einfaldar uppskriftir 	

Umhverfi	Við lok 4. bekkjar á nemandi að geta: <ul style="list-style-type: none"> • skilið einfaldar umbúðamerkingar • sett viðfangsefni heimilisfræðinnar í einfalt samhengi við sjálfbærni 			Námsefni: <i>Gott og gagnlegt, Heimilisfræði fyrir byrjendur, Heimilisfræði fyrir miðstig, Hollt og gott, ýmsar matreiðslubækur og uppskriftir, áhöld og matvæli í kennslueldhúsi, myndir og gögn frá kennara.</i>
Nemandi á að:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ átta sig á hvaðan matvælin koma sem notuð eru ➤ læra hvernig flokka eigi umbúðir sem fylgja matvælum 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ átta sig á því að með því að flokka sörp er verið að bæta og vernda umhverfið 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ læra að skoða merkingar á umbúðum matvæla ➤ kunna að flokka sörp í viðeigandi flokkunardalla 	
Menning	Við lok 4. bekkjar á nemandi að geta: <ul style="list-style-type: none"> • tjáð sig á einfaldan hátt um jákvæð samskipti við borðhald, helstu hátíðir Íslendinga, siði sem þeim fylgja og þjóðlegan mat 			Námsmat: Inni á <i>Mentor</i> eru markmið sem hakað er í eftir námsframvindu nemenda. Í hugmyndabækur sem nemendur útbúa að hausti og fylgja þeim í gegnum smiðjur, eru skráðar umsagnir. Þær fara síðan að vori í safnmöppu nemenda. Fylgst er með frumkvæði og sjálfstæði nemenda. Einnig er horft í framfarir, ástundun, vinnusemi, hegðun og samvinnu nemenda.
Nemandi á að:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ þjálfast í almennum borðsiðum 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ læra að þekkja einkenni á íslenskum þjóðlegum mat 		
Menningarläsi	Við lok 4. bekkjar á nemandi að geta: <ul style="list-style-type: none"> • unnið eftir einföldu ferli frá hugmynd til afurðar • hagnýtt þá leikni sem hann hefur öðlast í einföldum verkefnum • unnið einföld verkefni í hópi • útskýrt á einfaldan hátt áhrif vinnu sinnar á umhverfið, gert grein fyrir hugtakinu tækni og hvernig það tengist vinnu hans • fjallað á einfaldan hátt um þætti sem snerta menningu í tengslum við verkefni sín • tjáð sig á einfaldan hátt um viðfangsefni sitt • gengið frá eftir vinnu sína • lagt mat á eigin verk 			
Nemandi á að:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ sýna hjálpssemi og tillitsemi ➤ læra að vinna með öðrum í hóp ➤ þjálfast í að ganga frá eftir sig 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ geta unnið í samvinnu við aðra og skilið nauðsyn samstarfs ➤ læra að ganga snyrtilega frá eftir sig 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ læra að vinna sjálfstætt ➤ temja sér að vinna í sátt og samlyndi við aðra ➤ bera ábyrgð á frágangi eftir sig 	

Námsþáttur	5. bekkur (B) Þrep 5	6. bekkur (A) Þrep 6	7. bekkur (B) Þrep 7	Aðferðir/efni /námsmat
Lífshættir	<p>Við lok 7. bekkjar á nemandi að geta:</p> <ul style="list-style-type: none"> tjáð sig um heilbrigða lífshætti og tengsl þeirra við heilsufar tjáð sig um aðalatriði næringarfræðinnar farið eftir leiðbeiningum um hreinlæti og þrif tengdu heimilishaldi gert sér grein fyrir helstu kostnaðarliðum við heimilishald og sé meðvitaður um neytendavernd 			<p>Aðferðir: Kennslan er bæði verkleg og bókleg. Í upphafi tíma er farið yfir uppskriftir og verklega þætti sem nemendur vinna svo sjálfir með aðstoð kennara. Nemendum er skipt í hóp, þar sem þeir læra að vinna með mismunandi einstaklingum og hver hópur fær skilgreint verkefni í tengslum við námsmarkmið. Nemendur vinna oftast 2 – 4 saman í hóp, þar sem umhyggja og virðing er höfð að leiðarljósi ásamt jákvæðum aga. Skrifleg verkefni vinna nemendur oftast einstaklingslega. Nemendur vinna með fjölbreytt áhöld, allt frá einföldum mælitækjum upp í flóknari raftæki eins og blandara og hrærivél. Lögð er áhersla á flokkun þar sem nemendur fá bæði fræðslu og þurfa að flokka sjálfir það rusl sem henda þarf. Nemendur fá fræðslu um næringarfræði og heilsusamlegar neysluvenjur. Almenn hreingerning á kennslustofunni er hluti af kennslustundinni, allir hjálpast að við að þrifa og meta nemendur og kennari í</p>
Nemandi á að:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ gæta hreinlætis við matargerð ➤ geta greint á milli góðs og lélegs fæðuvals ➤ þekkja heiti næringarefnanna og hlutverk þeirra 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ gera sér grein fyrir því hvers vegna persónulegt hreinlæti er mikilvægt ➤ átta sig á hvað eru góðar lífsvenjur hvað varðar næringu, hreyfingu, hvíld og svefn ➤ gera sér grein fyrir því að neysluvenjur hafa áhrif á heilsuna 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ gera sér grein fyrir því hvers vegna hreinlæti er mikilvægt við meðferð matvæla ➤ læra að leggja mat á eigin neyslu með tilliti til hollustu, verðs og umhverfis ➤ gera sér grein fyrir samhengi heilsu og lífstíls ➤ þekkja æskilega samsetningu fæðunnar 	
Vinnubrögð	<p>Við lok 7. bekkjar á nemandi að geta:</p> <ul style="list-style-type: none"> matreitt einfaldar og hollar máltíðir og nýtt hráefnið sem best unnið sjálfstætt eftir uppskriftum og notað til þess algengustu mæli- og eldhúsáhöld greint frá helstu orsökum slysa á heimilum og hvernig má koma í veg fyrir þau nýtt margvíslega miðla til að afla upplýsinga er varða matreiðslu, næringarfræði og meðferð matvæla 			
Nemandi á að:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ geta farið eftir uppskriftum og fyrirmælum ➤ kunna að nota helstu mæli- og rafmagnstæki sem eru í heimilisfræðistofunni 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ þjálfast í að vinna sjálfstætt eftir uppskriftum og geta stækkað og minnkað þær ➤ geta notað algeng matreiðsluáhöld og helstu mælieiningar 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ geta unnið sjálfstætt eftir uppskriftum ➤ þjálfast í að breyta grömmum í desilíttra og öfugt ➤ geta nýtt fjölbreytta miðla til að finna upplýsingar um uppskriftir og næringu matvæla 	

Umhverfi	<p>Við lok 7. bekkjar á nemandi að geta:</p> <ul style="list-style-type: none"> tengt viðfangsefni heimilisfræðinnar við jafnrétti og sjálfbærni og áttað sig á uppruna helstu matvæla skilið og rætt mismunandi umbúðarmerkingar, metið útlit og gæði matvæla og útskýrt hvernig á að geyma þau 			<p>sameiningu hvort vel hafi til tekist.</p> <p>Námsefni: <i>Gott og gagnlegt, Heimilisfræði fyrir miðstig, Holt og gott, ýmsar matreiðslubækur og uppskriftir, áhöld og matvæli í kennslueldhúsi, myndir og gögn frá kennara.</i></p>
Nemandi á að:	<ul style="list-style-type: none"> þekkja tilgang þess að flokka rusl og kosti þess að flokka lífrænt í sérstaka máispoka læra að þekkja viðeigandi geymsluaðferðir matvæla út frá umbúðum og innihaldi 	<ul style="list-style-type: none"> læra að kanna hvaða næringarefni eru í þeim matvælum sem notuð eru kynnast orkueiningum fæðunnar 	<ul style="list-style-type: none"> geta tengt saman að það er persónuleg ábyrgð allra að draga úr mengun og að flokka allt rusl er liður í því temja sér að virða jafnrétti og ólík sjónarmið 	
Menning	<p>Við lok 7. bekkjar á nemandi að geta:</p> <ul style="list-style-type: none"> Tjáð sig um ólíka siði, venjur og þjóðlegar íslenskar hefðir í matargerð. 			<p>Námsmat: Inni á <i>Mentor</i> eru markmið sem hakað er í eftir námsframvindu nemenda. Í hugmyndabækur sem nemendur útbúa að hausti og fylgja þeim í gegnum smiðjur, eru skráðar umsagnir. Þær fara síðan að vori í safnmöppu nemenda. Fylgst er með frumkvæði, sjálfstæði, framförum, ástundun, vinnusemi, hegðun og samvinnu nemenda. Nemendur meta einnig eigin vinnu með því að svara sjálfsmatslita.</p>
Nemandi á að:	<ul style="list-style-type: none"> fá upprifjun og þjálfun í almennum borðsiðum 		<ul style="list-style-type: none"> virða mismunandi siði og venjur fólks hvað varðar mat 	
Menningarlausni	<p>Við lok 7. bekkjar á nemandi að geta:</p> <ul style="list-style-type: none"> útskýrt og sýnt vinnuferli sem felur í sér þróun frá hugmynd til afurðar hagnýtt leikni og þekkingu sem hann hefur öðlast til að takast á við fjölbreytt viðfangsefni tekið tillit til annarra í hópvinnu og sýnt frumkvæði haft sjálfbærni að leiðarljósi í vinnu sinni beitt helstu tækni sem námsgreinin býr yfir gert grein fyrir menningarlegu hlutverki list- og verkgreina gert grein fyrir helstu hugtökum sem tengjast viðfangsefni hans sýnt ábyrga og örugga umgengni við vinnu og frágang á vinnusvæði lagt mat á eigin verk og sýnt skilning á vönduðum vinnubrögðum 			
Nemandi á að:	<ul style="list-style-type: none"> bera ábyrgð á eigin umgengni og frágangi gera sér grein fyrir helstu slyshættum í kennslueldhúsinu geta unnið með öðrum og sýnt tillitssemi 	<ul style="list-style-type: none"> geta lagt gagnrýnið mat á eigin frágang í eldhúsi geta unnið sjálfstætt og í samvinnu við aðra 	<ul style="list-style-type: none"> temja sér sjálfstæði, frumkvæði og vönduð vinnubrögð geta unnið í samvinnu og samstarfi við aðra og sett sig í spor annarra 	

Námsþáttur	8. bekkur (A) Þrep 8	9. bekkur (B) Þrep 9	10. bekkur (C) Þrep 10	Aðferðir/efni /námsmat
Lífshættir	<p>Við lok 10. bekkjar á nemandi að geta:</p> <ul style="list-style-type: none"> tjáð sig um heilbrigða lífshætti, tengsl þeirra við heilsufar og sett í samhengi við ábyrgð hvers og eins á eigin heilsufari greint aðalatriði næringarfræðinnar og útskýrt tengsl næringarefna, hráefna og matreiðslu farið eftir leiðbeiningum um hreinlæti og þrif tengdu heimilishaldi og matreiðslu greint helstu þætti sem hafa áhrif á útgjöld við heimilishald og geti tekið ábyrgð á eigin útgjöldum og skuldbindingum og þekkt rétt sinn og skyldur sem neytandi 			<p>Aðferðir: Kennslan er bæði verkleg og bókleg en mikil áhersla er lögð á að kenna verklega færni. Í upphafi tíma er farið yfir uppskriftir og verklega þætti sem nemendur vinna svo sjálfir undir handleiðslu kennara. Nemendum er skipt í hópa, þar sem þeir læra að vinna með mismunandi einstaklingum og hver hópur fær skilgreint verkefni í tengslum við námsmarkmið. Áhersla er lögð á hópvinna, oftast 2 – 4 í hóp, þar sem umhyggja og virðing er höfð að leiðarljósi ásamt jákvæðum aga. Nemendur vinna með fjölbreytt áhöld, allt frá einföldum mælitækjum upp í flóknari raftæki eins og blandara og hrærivél. Lögð er áhersla á að nemendur flokki allt það rusl sem henda þarf. Almenn hreingerning á kennslueldhúsi er hluti af kennslustundinni og allir hjálpast að við að þrífa.</p>
Nemandi á að:	<ul style="list-style-type: none"> tileinka sér að fara eftir viðurkenndum kröfum um hreinlæti við matargerð kunna skil á skaðsemi mismunandi örvera 	<ul style="list-style-type: none"> geta farið eftir almennum kröfum um hreinlæti við matargerð gera sér grein fyrir mikilvægi þess að þvo upp samkvæmt ströngustu hreinlætiskröfum þekkja helstu næringarefni og í hvaða hráefnum þau eru að finna 	<ul style="list-style-type: none"> öðlast skilning á mikilvægi hreinlætis fyrir vellíðan hans og umhverfið átta sig á mikilvægi þess að tileinka sér heilbrigða lífshætti geta sýnt hagkvæmni við innkaup matvæla 	
Vinnubrögð	<p>Við lok 10. bekkjar á nemandi að geta:</p> <ul style="list-style-type: none"> skipulagt og matreitt fjölbreyttar, hollar og vel samsettar máltíðir úr algengu og nýstárlegu hráefni með áherslu á hagkvæmni og nýtni beitt helstu matreiðsluaðferðum og notað til þess ýmis mæli- og eldhúsáhöld greint frá viðbrögðum við slysum á heimilum nýtt margvíslega miðla til að afla upplýsinga á gagnrýninn hátt um næringarfræði, neytendamál, hagkvæmni í innkaupum, aukefni, geymslu og matreiðslu 			
Nemandi á að:	<ul style="list-style-type: none"> fá þjálfun í að baka og matreiða eftir fjölbreyttum uppskriftum kynnast mismunandi baksturs og matreiðslu aðferðum læra að nota rétt hitastig á eldavél út frá viðfangsefni hverju sinni tileinka sér góð vinnubrögð og vinnustellingar 	<ul style="list-style-type: none"> tileinka sér sjálfstæð vinnubrögð fá þjálfun í að matreiða hollar og vel samsettar máltíðir geta notað fjölbreyttar baksturs og matreiðslu aðferðir sýna góð vinnubrögð við meðhöndlun og geymslu matvæla átta sig á helstu slyshættum í kennslueldhúsinu 	<ul style="list-style-type: none"> sýna sjálfstæð vinnubrögð geta matreitt hollar og fjölbreyttar máltíðir kunna að nota rétt hitastig á eldavél út frá viðfangsefni hverju sinni kunna að bera sig rétt að við meðhöndlun og geymslu matvæla 	

Umhverfi	Við lok 10. bekkjar á nemandi að geta: <ul style="list-style-type: none"> • sett viðfangsefni heimilisfræðinnar í vítt samhengi við lýðræði og jafnrétti, hreinleika og eiginleika sem taldir eru bæta heilsu fólks og stuðla að sjálfbærri þróun • rætt þátt auglýsinga og upplýsinga um merkingar, verð og gæði neysluvara í tengslum við neytendavernd og tjáð sig um gæði, geymslu og aukefni í matvælum 			Námsefni: Uppskriftir úr bókum, tímaritum og af veraldarvefnum, áhöld og matvæli í kennslueldhúsi, myndir og gögn frá kennara.			
Nemandi á að:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ átta sig á eigin ábyrgð við umgengni við umhverfið með tilliti til flokkunar 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ læra að skoða merkingar á umbúðum matvæla ➤ virða jafnrétti og ólík sjónarmið 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ geta skoðað umbúðir matvæla og sett upplýsingarnar í samhengi við gæði, næringu og geymslu þeirra 		Námsmat: Námsmatið byggir á símati þar sem horft er í framfarir og ástundun nemanda, vinnusemi, samvinnu og hegðun. Nemendur eiga einnig að meta eigin vinnu með því að svara sjálfsmatslita. Í lok annar fá nemendur umsögn inn á <i>Mentor</i> .		
Menning	Við lok 10. bekkjar á nemandi að geta: <ul style="list-style-type: none"> • sagt frá íslenskri og erlendri matarmenningu og matreitt ýmsa þjóðarrétti 						
Nemandi á að:		<ul style="list-style-type: none"> ➤ sýna áhuga á mismunandi matarmenningu þjóða 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ kynnst og geta matreitt ýmsa þjóðarrétti 				
Menningarlæsi	Við lok 10. bekkjar á nemandi að geta: <ul style="list-style-type: none"> • unnið sjálfstætt eftir vinnuferli frá hugmynd til lokaafurðar og greint frá mismunandi nálgun við vinnuna • hagnýtt þá sérhæfðu leikni og þekkingu sem hann hefur öðlast á skapandi hátt og sýnt frumkvæði • tekið þátt í samvinnu með sameiginlegt markmið hópsins að leiðarljósi • skipulagt vinnu sína með sjálfbærni í huga • beitt þeirri tækni sem námsgreinin býr yfir á sjálfstæðan hátt • sett verkefni sín í menningarlegt samhengi • tjáð sig um verkefni sín með því að nota hugtök sem greinin býr yfir • sýnt frumkvæði í góðri umgengni og frágangi á vinnusvæði • metið eigið verk og annarra og rökstutt álit sitt með þeim hugtökum sem viðkomandi námsgrein býr yfir 						
Nemandi á að:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ þjálfast í að vinna sjálfstætt ➤ geta unnið með öðrum og virt jafnrétti og skoðanir annarra ➤ ganga vel um vinnusvæðið sitt 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ gera sér grein fyrir mikilvægi þess að skipta með sér verkum og deila ábyrgð ➤ sýna frumkvæði og koma með hugmyndir að viðfangsefnum 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ geta unnið sjálfstætt eftir vinnuferli frá upphafi til enda ➤ sýna frumkvæði í góðri umgengni og frágangi 				